

Research Article

STRATEGIES TO DEVELOP SELF-DISCIPLINED STUDENT UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHAIYAPHUM

**กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาชัยภูมิ**

Received: May 19, 2023

Revised: July 4, 2023

Accepted: July 14, 2023

Chalida Kankhwao^{1*} and Virat Charoenchuea²

ชลิดา กาลเข้^{1*} และวิรัช เจริญเชื้อ²

^{1,2}Sripatum University Khonkaen Campus, Khon Kaen 40000, Thailand

^{1,2}มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

*Corresponding Author, E-mail: Chalida_222@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the compositions and indicators of self-discipline of students, to study the current conditions, desirable conditions, and the needs of the self-discipline of students, to develop strategies and evaluate the suitability and possibility of the strategies for the self-discipline of students under the Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum. The research was divided into 3 stages. Stage 1 was to study the compositions and indicators of the self-discipline of students. Stages 2 was to study the current conditions, desirable conditions, and the needs of the self-discipline of students. Stages 3 was to develop strategies and evaluate the suitability and possibility of the strategies for the self-discipline of students under the Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum. Mean, Standard Deviation, and Priority Needs Index were used for data analysis. The findings indicated that:

1. There were 4 compositions and 33 indicators of the self-discipline of students; 1) responsibility with 9 indicators, 2) punctuation with 6 indicators, 3) complying with rules and regulations with 3 indicators, and 4) the respect to people with 10 indicators. All compositions were in the highest level.
2. The current conditions, desirable conditions, and the needs of self-discipline of students under the Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum were found that; 1) the current conditions were in middle level, 2) the desirable conditions were in the highest level, and 3) the needs of self-discipline of students were found that punctuation was in the highest need level, respect to people was in the second need level, and complying with rules and regulations was in the lowest need level.

3. The overall results of the strategy development of the self-discipline of students under the Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum were found that the strategy development of the self-discipline of students under the Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum developed with the seminar by 5 experts including 1) vision, 2) 4 missions, 3) 4 goals, 4) 2 primary strategies, 5) 6 secondary strategies, 6) ways to use strategies to develop 6 main goals, 7) activities for self-discipline of student development, and 8) 3 conditions of success with suitability were in the highest level, and possibility were in the highest level.

Keywords: Strategies, Development, Self-Discipline of Students

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน และ 3) พัฒนากลยุทธ์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน และระยะที่ 3 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ครูหัวหน้าฝ่ายปกครอง และครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จำนวน 136 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน มี 4 ด้าน 33 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) ด้านความรับผิดชอบ มี 9 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านตรงต่อเวลา มี 6 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มี 8 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น มี 10 ตัวบ่งชี้ ซึ่งโดยรวมองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบันความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนสูงสุด คือ ด้านตรงต่อเวลา รองลงมา คือ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ส่วนด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน ที่พัฒนาโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 4 ข้อ 3) เป้าประสงค์ 4 ข้อ 4) กลยุทธ์หลัก 2 กลยุทธ์ 5) กลยุทธ์รอง 6 กลยุทธ์ 6) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนา 6 แนวทางหลัก 7) กิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 6 กิจกรรมหลัก และ 8) เงื่อนไขความสำเร็จ 3 ข้อ ซึ่งมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การพัฒนา ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน

บทนำ (Introduction)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสี่ บัญญัติว่าการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (Royal Gazette, 2017, p. 14) การเสริมสร้างวินัยให้กับคนในชาติจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้เป็นคนมีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย สถาบันการศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างวินัยปลูกฝังความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา เคารพกติกาของสังคม และเคารพสิทธิของผู้อื่นเพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยเติบโตเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งปลูกฝังและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ เคารพต่อกฎหมายของบ้านเมืองอันก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติ และวินัยจัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะเป็นเครื่องช่วยแนะแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติตนของเด็ก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะแหล่งบ่มเพาะปัญญาชนไปเป็นปัญญาชาติ ให้ถึงพร้อมด้วยภูมิรู้ภูมิธรรม จึงจำเป็นต้องเร่งส่งเสริมวินัยเพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าของวินัยต่อตนเอง (Office of the Education Council, 2019, pp. 4-5)

ระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ทุกคนต้องรักษาระเบียบวินัย เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและสังคม การควบคุมตนเอง ความมีระเบียบวินัย การช่วยเหลือผู้อื่น มุ่งมั่นพัฒนา คือ พื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม การเสริมสร้างวินัยมีความสำคัญ ดังนี้ 1) เด็กต้องเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้เป็นพฤติกรรมที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม 2) เด็กจะต้องกระทำความผิดจนกระทั่งเกิดเป็นนิสัย 3) ช่วยให้เด็กรู้สึกมั่นใจว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ หลีกเลี่ยงต่อความรู้สึกผิดหรืออับอายต่อสิ่งที่ผิด 4) ช่วยให้เด็กเรียนรู้การประพฤติตนสู่การเป็นผู้นำที่น่ายกย่องนับถือ และ 5) ช่วยให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึก ศีลธรรม มีการตัดสินใจและควบคุมพฤติกรรมด้วยตนเอง การมีวินัยจึงมีความสำคัญต่อตนเอง ต่อการอยู่ร่วมกันในครอบครัว สังคม การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเมือง เพราะบุคคลที่มีวินัยจะรู้จักรักษาระเบียบ รู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และควบคุมตนเองให้มีพฤติกรรมที่สังคมต้องการ สามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความวุ่นวายได้ (Office of the Education Council, 2019, p. 12) สถานศึกษาควรเสริมสร้างวินัยนักเรียนภายใต้หลักการสำคัญคือ 1) หลักเสริมสร้างพัฒนาบุคลิกภาพ โดยการวางระเบียบวินัยในลักษณะของการ “แนะ” 2) หลักกฎหมาย ระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นต้องเป็นไปตามกฎหมายของบ้านเมือง 3) หลักปฏิบัติจริง ระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นต้องปฏิบัติได้หรือบังคับใช้ได้ 4) หลักการเข้าร่วม โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกหรือวางระเบียบวินัย 5) หลักการป้องกัน การประพฤติผิดระเบียบวินัย 6) หลักการลงโทษ ระเบียบวินัยที่ศักดิ์สิทธิ์ต้องมีบทลงโทษ ซึ่งจะช่วยหยุดหรือป้องกันการประพฤติผิดไว้ในโอกาสต่อไป 7) หลักประโยชน์ การวางระเบียบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนส่วนใหญ่ 8) หลักพัฒนาการของเด็ก การวางระเบียบวินัยจะต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนแต่ละวัย 9) หลักเรียบง่าย เป็นการใช้ภาษาในระเบียบวินัยที่เข้าใจง่าย 10) หลักการเป็นปัจจุบัน วินัยที่ดีจะต้องมีการทบทวนปรับเปลี่ยนให้เป็นปัจจุบันเสมอ (Office of the Education Council, 2019, pp. 21-22)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยของนักเรียน ผู้บริหารและครูมีคุณลักษณะความรู้และความสามารถในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน เครือข่ายความร่วมมือของสถาบันต่างๆ ภายนอกโรงเรียน เช่น กรรมการสถานศึกษา ครอบครัวของนักเรียน ชุมชนโดยรอบ และสถาบันทางศาสนา มีความเข้าใจวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรม และมีความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน (Office of the Education Council, 2019, p. 11) สอดคล้องกับ Pantawong et al. (2021, p. 204) ได้ทำวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยทางด้านโรงเรียน ยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบยังไม่มี

รูปแบบคู่มือการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนที่ใช้ในการดำเนินการไปในทางเดียวกัน และการปฏิบัติงานด้านวิสัยทัศน์นักเรียนยังขาดความเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ปัจจัยด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ค่อยดี ผู้ปกครองต้องไปทำงานต่างจังหวัด ปล่อยให้ลูกหลานต้องอยู่กับผู้สูงอายุ ทำให้การดูแลเอาใจใส่ไม่เต็มที่เท่าที่ควร และ 3) ปัจจัยด้านนักเรียนไม่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของความมีวินัยและขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัยของโรงเรียน การพัฒนาวิสัยทัศน์ในสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ ครอบครัว สภาพสังคม และสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง โดยพัฒนานักเรียนให้มีการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในชั้นเรียน สถานศึกษา สังคมและประเทศชาติ (Office of the Education Council, 2018, p. 31)

จากการศึกษาเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ นโยบายและกลยุทธ์ แนวทางการดำเนินการส่งเสริมวินัย บรรยากาศโรงเรียนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Phoemsukrungrueang, 2020, pp. 150-151) นอกจากนี้ ยังพบว่าระดับความมีวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง (Raksongmuen et al., 2014, p. 55) ซึ่งสอดคล้องกับ Tonglad (2021, pp. 98-99) ที่ได้ทำการวิจัยแล้วพบว่า สภาพปัจจุบันของการมีวินัยของนักเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้ง Office of the Education Council (2018) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่เหมาะสม รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ สำหรับสภาพปัญหาความมีวินัยของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมหนีเรียน ไม่เข้าแถวหน้าเสาธง ทำลายทรัพย์สินส่วนรวม ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เล่นการพนันออนไลน์ ดัดเกม มาโรงเรียนสาย และไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน (วงกฏ เห่งชัย, สัมภาษณ์, 12 ตุลาคม 2564) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า นักเรียนบางส่วนไม่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่ตรงต่อเวลา ไม่ใส่ใจการเรียน ฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน ไม่มีเหตุผล ใช้จ่ายเกินตัว ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีนิสัยก้าวร้าว ” (นพตล กาญจนากูร, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2564) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pantawong et al. (2021, p. 199) ได้ทำวิจัย พบว่า สภาพเกี่ยวกับวินัยนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งมีผลพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน ด้านการรักษาความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ และด้านการแสดงความเคารวะ

จากความสำคัญและปัญหาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้ได้กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน ที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน โดยศึกษาและสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการ จำนวน 7 คน เพื่อกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน โดยสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน โดยนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 มากำหนดขอบข่ายเนื้อหาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ครูหัวหน้าฝ่ายปกครอง และครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น กลุ่มละ 1 คน/สถานศึกษา จากสถานศึกษา จำนวน 34 แห่ง รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 136 คน ได้มาโดยเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (Srisa-ard, 2010, p. 43) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) โดยใช้สูตร Modified priority need index (Wongvanich, 2005, p. 279)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพแวดล้อมการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เพื่อวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม โดยนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และสภาพความต้องการจำเป็นการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน มากำหนดกรอบขอบข่ายแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม โดยการหาความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยระยะที่ 3 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนากลยุทธ์ นำข้อมูลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน และข้อมูลสภาพแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภาวะคุกคาม ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1-2 มาวิเคราะห์และ

สังเคราะห์เพื่อกำหนดขอบข่ายองค์ประกอบกลยุทธ์ สร้าง (ร่าง) กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยนำ (ร่าง) กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นไปวิพากษ์ เสนอแนะการปรับปรุงพัฒนาด้วยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนากลยุทธ์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นเป็นฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยผู้วิจัยได้นำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และมีส่วนได้ส่วนเสียกับกลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Results)

1. องค์ประกอบความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน มี 4 ด้าน 33 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) ด้านความรับผิดชอบ มี 9 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านตรงต่อเวลา มี 6 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มี 8 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น มี 10 ตัวบ่งชี้ ซึ่งโดยรวมองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมา คือ ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ($\bar{X} = 4.65$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.63$) ดัง Table 1

Table 1

Appropriateness of Components and Indicators of Students' self-discipline Under the Secondary Education Service Area Office Chaiyaphum

ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ที่	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน	$\bar{X}$	SD	ความเหมาะสม
1	ด้านความรับผิดชอบ (9 ตัวบ่งชี้)	4.75	0.43	มากที่สุด
2	ด้านตรงต่อเวลา (6 ตัวบ่งชี้)	4.63	0.46	มากที่สุด
3	ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ (8 ตัวบ่งชี้)	4.65	0.47	มากที่สุด
4	ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น (10 ตัวบ่งชี้)	4.64	0.46	มากที่สุด
โดยรวม		4.67	0.44	มากที่สุด

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปรากฏผล ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ($\bar{X} = 3.34$) รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.29$) รองลงมา คือ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ($\bar{X} = 3.27$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 3.24$) (ดังตาราง 2)

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.88$) รองลงมา คือ ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา คือ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ($\bar{X} = 4.82$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.79$) (ดังตาราง 2)

2.3 ความต้องการจำเป็นการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านตรงต่อเวลา ($PNI_{\text{modified}} = 0.506$) รองลงมา คือ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ($PNI_{\text{modified}} = 0.474$) ส่วนด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ($PNI_{\text{modified}} = 0.446$) ดัง Table 2

Table 2

Current condition desirable condition and the need for the development of students' self-discipline under the Secondary Education Service area office Chaiyaphum

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็นการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ที่	ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	PNI _{modified}	อันดับ
		$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล			
1	ด้านความรับผิดชอบ	3.29	0.47	ปานกลาง	4.79	0.33	มากที่สุด	7.197	0.456	3
2	ด้านตรงต่อเวลา	3.24	0.49	ปานกลาง	4.88	0.27	มากที่สุด	8.003	0.506	1
3	ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	3.34	0.53	ปานกลาง	4.83	0.31	มากที่สุด	7.185	0.446	4
4	ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น	3.27	0.49	ปานกลาง	4.82	0.36	มากที่สุด	7.471	0.474	2
	โดยรวม	3.28	0.42	ปานกลาง	4.83	0.28	มากที่สุด	7.487	0.473	

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปรากฏผล ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน จึงจับคู่สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก โดยจับคู่จุดแข็ง-โอกาส (SO) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมโดยการใช้จุดแข็งที่ได้รับโอกาสมากที่สุด จุดคู่จุดอ่อน-โอกาส (WO) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม โดยการลดจุดอ่อนเพิ่มโอกาส จับคู่จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม โดยการใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม และจับคู่จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (WT) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม โดยการลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม โดยกลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปรากฏผลดังนี้

3.1 กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ที่พัฒนาโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย วิทยาลัยทัศน พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน และเงื่อนไขความสำเร็จ มีรายละเอียดดังแผนภาพและตาราง 3 นี้

Figure 1

Strategies for developing self-discipline among students under the Secondary Education Service area office Chaiyaphum

กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

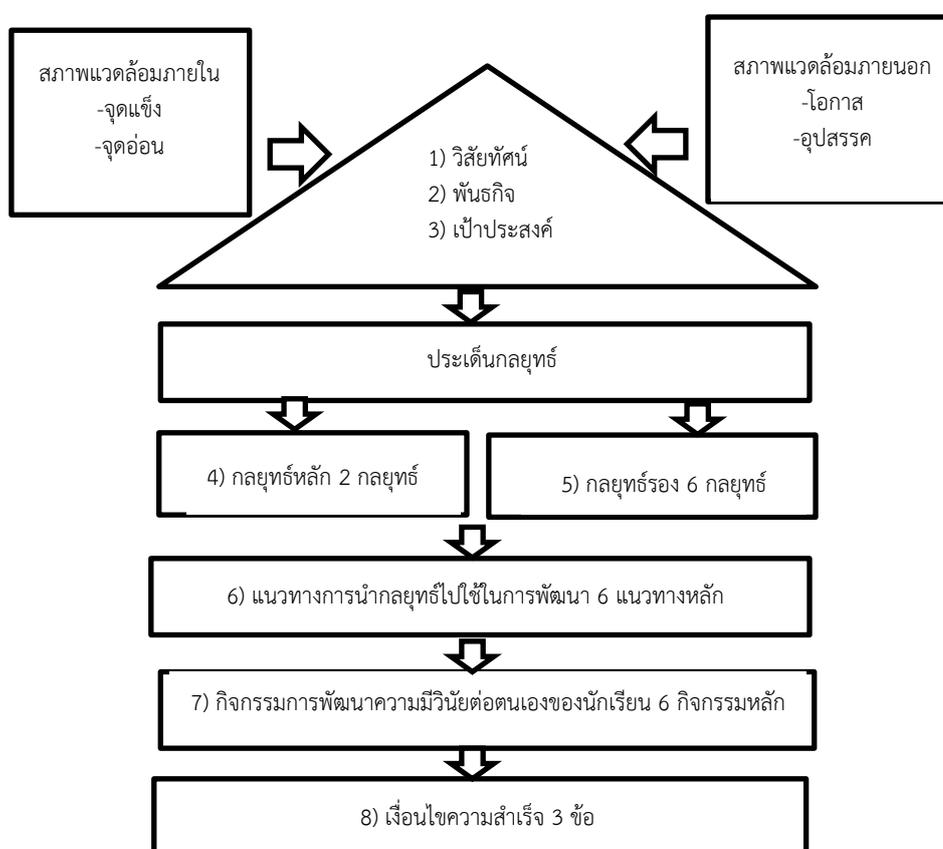

Table 3

Strategies for developing students' self-discipline under the Secondary Education Service area office Chaiyaphum

กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

องค์ประกอบ	รายละเอียด
วิสัยทัศน์	“ผู้เรียนมีวินัยต่อตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม”
พันธกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) เสริมสร้างความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 2) เสริมสร้างพฤติกรรมและส่งเสริมพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 3) กำกับ ดูแล และควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 4) ประเมินผลและพัฒนาเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน
เป้าประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 2) เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมและส่งเสริมพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม 3) เพื่อกำกับ ดูแล และควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนที่แสดงออกให้เป็นที่ยอมรับของสังคม 4) เพื่อประเมินผลและพัฒนาเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนที่แสดงออกให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
กลยุทธ์หลัก	<p>กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน</p> <p>กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน</p>
กลยุทธ์รอง	<ol style="list-style-type: none"> 1.1) พัฒนาความรู้เกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 1.2) สร้างความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 1.3) ประเมินผลการพัฒนาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน 2.1) พัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 2.2) กำกับ ดูแล และควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 2.3) ประเมินผลการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน
แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> 1) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 2) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 3) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการประเมินผลการพัฒนาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน 4) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 5) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 6) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการประเมินผลการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน
กิจกรรมการพัฒนาวินัยต่อตนเองของนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 2) กิจกรรมการพัฒนาความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 3) กิจกรรมการประเมินผลการพัฒนาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

องค์ประกอบ	รายละเอียด
	4) กิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 5) กิจกรรมการกำกับ ดูแลและควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน 6) กิจกรรมการประเมินผลการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน
เงื่อนไขความสำเร็จ	1) สถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนให้เกิดสัมฤทธิ์ผล 2) คณะผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาวินัยต่อตนเองของนักเรียนตามบทบาทหน้าที่อย่างจริงจัง รวมถึงต้องมีการนิเทศกำกับ ติดตามประเมินผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนได้ 3) สถานศึกษาต้องเชื่อมั่นและสร้างโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) และความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) ดัง Table 4

Table 4

Appropriateness and feasibility of students' self-discipline development strategies under the Secondary Education Service area office Chaiyaphum

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ที่	กลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	วิสัยทัศน์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2	พันธกิจ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3	เป้าประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4	กลยุทธ์หลัก	4.93	0.09	มากที่สุด	4.77	0.43	มากที่สุด
5	กลยุทธ์รอง	4.93	0.09	มากที่สุด	4.77	0.43	มากที่สุด
6	แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
7	กิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน	4.89	0.25	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
8	เงื่อนไขความสำเร็จ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	โดยรวม	4.89	0.25	มากที่สุด	4.79	0.44	มากที่สุด

การอภิปรายผล (Discussions)

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน พบว่า ความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน มีองค์ประกอบ 4 ด้าน 33 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) ด้านความรับผิดชอบ มี 9 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านตรงต่อเวลา มี 6 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มี 8 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น มี 10 ตัวบ่งชี้ ซึ่งโดยรวมองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความมีวินัยเป็นคุณลักษณะสำคัญที่นักเรียนทุกคนต้องมีเพื่อช่วยกำกับพฤติกรรมให้เป็นตามความตั้งใจ และตามข้อกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ ส่งผลให้มีความสุข ประสบความสำเร็จ การมีวินัยคือ คุณลักษณะ/พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ครอบครัว และสังคม (Office of the Education Council, 2018) สอดคล้องกับ Office of the Education Council (2019) กล่าวว่าองค์ประกอบที่เสริมสร้างวินัย ได้แก่ การปฏิบัติตามระเบียบ การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน การรู้จักกาลเทศะ การรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ส่วน Srivorakul et al. (2022, p. 377) ได้ทำวิจัย พบว่า ความรับผิดชอบ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และความตรงต่อเวลา เป็นองค์ประกอบวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วน Office of the Education Council (2018, p. 3) ได้กำหนดองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่นไว้ในขอบเขตการดำเนินงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านตรงต่อเวลา รองลงมา คือ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ส่วนด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การจัดสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการของสถานศึกษา รวมถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคม ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นความมีวินัยต่อตนเอง ทำให้ประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม สอดคล้องกับ Taprab et al. (2019, p. 551) กล่าวว่า ปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่อขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน แต่งกายไม่เป็นไปตามระเบียบ ไม่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่วน Srivorakul et al. (2022, p. 377) ได้ทำวิจัย พบว่า ความมีวินัยของนักเรียน สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวินัยของนักเรียน ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา เป็นลำดับแรก รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบ และด้านความตรงต่อเวลา

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 1.1 พัฒนาความรู้เกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน กลยุทธ์รองที่ 1.2 สร้างความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน กลยุทธ์รองที่ 1.3 ประเมินผลการพัฒนาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน กลยุทธ์รองที่ 2.1 พัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน กลยุทธ์รองที่ 2.2 กำกับ ดูแลและควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน กลยุทธ์รองที่ 2.3 ประเมินผลการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการ ซึ่งมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานสร้างความมีวินัยต่อตนเองแก่นักเรียนโดยการพัฒนาความรู้และการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน จะเป็นปัจจัยสำคัญ

ส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีวินัยต่อตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pankam (2005, p. 60) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาที่เน้น การปลูกฝัง เสริมสร้าง และชี้ให้เห็นเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างเป็นสุข ทำให้เกิดการมีวินัยในตนเอง นอกจากนี้การที่กลยุทธ์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้วิจัยสร้างและ พัฒนากลยุทธ์สอดคล้องกับหลักวิชาการ ผ่านการวิพากษ์ เสนอแนะ ปรับปรุงพัฒนาโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปให้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ จึงทำให้ได้กลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Changklang et al. (2017, pp. 57-58) ได้ทำวิจัย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาวินัยในตนเองนักเรียนประถมศึกษา ฝั่งอ่าวไทยตอนบน มี 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์ย่อย 37 ข้อเคลื่อนไหว 20 โครงการกิจกรรม ซึ่งกลยุทธ์มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทัศนคติที่ดีในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง และพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน Phoemsukrungrueang (2020, p. 151) ได้ทำวิจัย พบว่า องค์ประกอบ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ 1) องค์ประกอบกลยุทธ์ในการสื่อสาร 2) องค์ประกอบแนวทางการดำเนินการ ส่งเสริมวินัย 3) องค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบโครงสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้ง 4 องค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรนำกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และแนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการพัฒนาไปปรับใช้ตาม สถานการณ์และจุดแข็ง จุดอ่อนตามขนาดและบริบทของโรงเรียนเพื่อเสริมสภาวะการที่เป็นโอกาสในการพัฒนา

1.2 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของความตรงต่อเวลาอยู่ในระดับปานกลาง และมีลำดับ ความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับความมีวินัยในตนเองด้านความตรงต่อเวลา ซึ่งจะส่งผลต่อความมีวินัยต่อ ตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

1.3 ควรมีการเผยแพร่กลยุทธ์และสร้างเครือข่ายการนำกลยุทธ์การพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ไปใช้ในการพัฒนาวินัยต่อตนเองของนักเรียนในลักษณะเครือข่าย สหวิทยาเขต หรือเขตพื้นที่การศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ หรือรูปแบบการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนในองค์ประกอบ ด้านอื่นๆ หรือในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ หรือรูปแบบการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือสถานศึกษาเอกชน/ท้องถิ่น

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา หรือสถานศึกษาเอกชน/ท้องถิ่น

References

- Changklang, S, Wangphanich, P, Klinkularb, P, & Chuanchom, S. (2017). Strategic for developing self-discipline in primary student's coast of Thailand upper southern area. *NRRU Community Research Journal*, 11(2), 50-65.
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017-2036*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Office of the Education Council. (2018). *Guidelines for enhancing student discipline in basic educational institutions in terms of responsibility and punctuality*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Office of the Education Council. (2018). *Research and development of the model mechanisms for enhancing discipline in basic education institutions Responsibility and punctuality*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Office of the Education Council. (2018). *Synthesis result report the result of research and development of the model mechanisms for enhancing discipline in educational institutions at the basic education level*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Office of the Education Council. (2019). *A manual for enhancing student discipline in basic education institutes regarding compliance with rules and regulations, tact and respect for other people's rights*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Pankam, K. (2005). *The participatory process use – based self-discipline development of Ban Mai Sammakhee School Students at Office of Chiang rai Educational Service Area (Region 3)* (Master thesis). Changrai: Changrai Rajabhat University.
- Pantawong, S, Nantasri, W., & Phengsawat, W. (2021). Development of student discipline at Chumchonbantoom School Under Buengkan Primary Education Service Area Office. *UMT Poly Journal*, 18(2), 199-210.
- Phoemsukrungrueang, K. (2020). *The student discipline enhancing in secondary school* (Doctoral dissertation). Bangkok: Silpakom University.
- Raksongmuen, S, Wisalaporn, S, Wangpanich, P, & Chuanchom, S. (2014). Factors affecting to the discipline of secondary school students in the upper southern region. *Journal of Education Thaksin University*, 14(2), 55-70.
- Royal Gazette. (2017). *Constitution of the Kingdom of Thailand*, B.E. 2560. Bangkok: M.P.T.
- Srisa-ard, B. (2010). *New revised preliminary research* (9th ed.). Bangkok: Suwiriyasarn.
- Srivorakul, T, Somsrisuk, A, & Phengsawat, W. (2022). The needs assessment for discipline development of students in schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3. *Journal of Roi Kaensarn Academic*, 7(10), 377-392.
- Taprab, N, Phusri, S, & Thee-Asana, S. (2019). The model for student's desired characteristics development following in private schools in Chiyaphum. *Journal of Graduate MCU Khon Kaen Campus*, 6(3), 548-565.
- Tonglad, S. (2021). *Developing guidelines for strengthening students' self-discipline under the Office of Kalasin Primary Education Area 3* (Master thesis). Maha Sarakham: Mahasarakham University.
- Wongvanich, S. (2005). *Needs assessment research*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.